

Motion till riksdagen 2020/21:2473

av Mikael Dahlgvist (S)

Utrivning av dammar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att vid tillståndsprovning för utrivning av dammar ta bättre hänsyn till allmänintresset och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har en lång historia av användning av vattendammar. I ca 85 procent av Sveriges vattendrag har vattnets kraft historiskt nyttjats på något vis. Här har fallhöjder använts för t.ex. kvarnar, sågverk, smedjor och järnbruk. De första fördämningarna gjordes för mer än 1 000 år sedan. Några av dessa anläggningar är i nutid utvecklade för energiproduktion som än idag står för en betydande del av landets energiproduktion.

I Värmlands län har dammarna och vattenkraften historiskt varit mycket betydelsefulla. De var en viktig grund för basindustrins uppbyggnad tillsammans med råvaror. Därför finns det många mindre dammar i länet som idag inte har samma betydelse för kraftproduktion eller driften av sågverk och järnverk som de en gång hade.

Många dammar är dock fortfarande en stor angelägenhet för befolkningen. Tack vare dammarna har många sjöar tillkommit som ger attraktiva boendelägen, möjligheter till fiske och annan rekreation. Även alla våra sjöar ger ett vackrare landskap och uppskattas av våra turister. Tillgången till sjöar är också viktig vid skogsbränder. Dammar fyller en viktig funktion för vattenregleringen, men en damm har även negativa konsekvenser för miljön.

I takt med tiden och allt mindre ekonomiska intressen underhålls befintliga dammar allt mindre. Ofta är det stora energiföretag som är ägare. När de inte längre ser ekonomiska intressen i dammen ansöker de om rivning.

I min hemkommun Hagfors är flera objekt aktuella som Grängen, Stora Ullen samt Västra och Östra Görsjön som Fortum vill riva. Dessa planer väcker stora känslor hos allmänheten. Jag vill påstå att det finns en kraftig folklig opinion mot rivning av

dammar. Vi som folkvalda ska lyssna på folket och vi måste finna en bättre balans där allmänhetens intressen har en större betydelse.

Det krävs tillstånd för utrivning av dammar enligt miljöbalken. Prövningsmyndighet för dessa frågor är mark- och miljödomstolen. De beslut om utrivning som fattas av mark- och miljödomstolen föregås av utredning av effekterna av en utrivning. Ett tillstånd till utrivning kan förenas med villkor. Även kulturämbetet kan kopplas in.

Länsstyrelsen har tillsyn av vattenkraftverk och dammar. Det innebär att de kontrollerar att verksamheten uppfyller reglerna i miljöbalken och EU:s vattendirektiv.

Trots krav på utredningar och tillstånd rivs dammar i en allt snabbare takt. I de flesta fallen väger dammägarens intressen tyngre än allmänhetens intressen av att bevara en damm. Det borde gå att tillse att även andra intressen än ägarens kan tillgodoses bättre än i dag.

Mikael Dahlqvist (S)